

Z e s ł a n i e c

PISMO RADY NAUKOWEJ ZARZĄDU GŁÓWNEGO
NR 70 ZWIĄZKU SYBIRAKÓW ROK 2017

Spis treści

- **Anna Stogowska**
*Zesłańcy syberyjscy uczestnicy partyzantki „Zemsta Ludu” w 1833 r. na terenie Mazowsza.....*3
- **Weronika Kiszenia**
*Rodziny polskie w Irkucku w latach 50-70. XIX wieku*19
- **Błażej Michalewski**
*Punkt 26 – AŁŻIR (Akmoliński Łagier Żon Zdrajców Ojczyzny)*43
- **Anna Milewska-Młynik**
*Eugeniusz Bodo – aktor – sybirak*53
- **Elżbieta Smułkowa**
*W Tomsku*63
- RELACJE Z ZESŁANIA**
- **Stanisław Jagiełłowicz**
*Prawie siedem lat na zesłaniu*71
- KRONIKA**
- **Wojciech Marciniak**
*Losy Polaków na Wschodzie w XIX-XXI wieku. Ogólnopolska Konferencja Naukowa.....*89
- **Wojciech Śleszyński**
*W Białymstoku powstała nowa placówka muzealna – Muzeum Pamięci Sybiru*91
- **Joanna Arvaniti**
*Syberia i Polacy.....*93
- *Odszedł od nas Przyjaciel.....*98
- REGAŁ Z KSIĄŻKAMI**
- *„Druga repatriacja” ludności polskiej z ZSRR na Warmii i Mazurach. Olsztyn 2016 (Wojciech Marciniak).....*103

Od redakcji

„Zesłaniec” liczy już 21 lat i naprawdę powiodło się mu w tym życiorysie. Osiągnął nawet pozytywną ocenę za artykuły dotyczące związków polsko-syberyjskich. Powinowactwo to niejedno ma oblicze, oczywiście nie tylko w faktograficznym, ale i w humanitarnym aspekcie procesów historycznych. Powstał w ten sposób rodzaj swoistego dystansu do rzeczywistości tych związków łączących nieraz problemy martyrologii oraz polskiego dziedzictwa naukowego i gospodarczego za Uralem. Pismo nasze jest miejscem wymiany myśli i doświadczeń badawczych związanych z losami Polaków na Syberii a redakcja konsekwentnie czyni starania by zainteresować tą problematyką badaczy z Rosji.

Programując tę współpracę nawiązano kontakty z historykami z Abakanu, Barna-
ułu, Irkucka, Jakucka, Južno-Sachalińska, Nowosybirsk, Omska, Ulan-Ude i Tom-
ska, którzy zajmując się dziejami polskiej diaspory na Syberii zwracają uwagę na problemy jej wkładu do gospodarki, kul-
tury, nauki oraz do dziejów Kościoła katolickiego w tej części Rosji. Istotnym nurtem przewijającym się przez ich publi-
kacje jest wielość wykorzystanych źródeł archiwalnych wcześniej trudno dostęp-
nych dla badaczy. A są to przedsięwzięcia niezwykle ważne, wnoszące nowe fakty do historii związków polsko-syberyjskich. W ostatnich latach często publikowaliśmy artykuły badaczy rosyjskich. Wszystkie okazały się potrzebne i użyteczne, a ponadto stały się swego rodzaju stymu-
latorem zainteresowań przejawianych przez historyków z Syberii. Pozwoliły też

- Grzegorz Pełczyński, *Mniejsze mniejszości i inne szkice*, Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2017, s. 116
(Małgorzata Dziura).....104

- *Pamiętnik wygnańca z roku 1863. Spisat z własnych przeżyć Lucjan Zawistowski*, red. Wiesława i Mirosław Wójcikowie, Instytut Filologii Polskiej, Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Kielce 2015, s. 149.
(Małgorzata Dziura).....107

Na okładce: Irkuckie świątynie – w środku kościół rzymsko-katolicki. Fot z 1905 r. (s. 1); Widok Irkucka od strony rzeki Angary. Fot. z 1909 r. (s. 4). S. Medvedev, *Irkutsk. Picture Postcards 1899-1917*, Moscow 1996, (s. 381 i 320).

na pełniejsze odczytywanie tych związków i rozjaśnienia różnych faktów, rzecz można ciemnych dotychczas miejsc w tej historiografii, jak np. publikowany w tym numerze artykuł Weroniki Kiszeni z Irkucka.

W ciągle wzrastającej literaturze przedmiotu, odnoszącej się do tego zagadnienia poszerza się wzrost wiedzy o polskich losach na Syberii. W tym kontekście publikowane w „Zesłańcu” artykuły okazują się istotnym ogniwem trwających od lat wielu badań związków polsko-syberyjskich. Są też one swoistym postulatem do podejmowania nowych zagadnień z tego zakresu oraz zachętą dla badaczy rosyjskich. Tym, którzy to już rozpoczęli dziękuję serdecznie, kolejnych natomiast zapraszam do współpracy.

Wiesław Krawczyński
Przewodniczący Rady Naukowej
Zarządu Głównego Związku Sybiraków

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą

Wydawca: Zarząd Główny Związku Sybiraków, ul. Mazowiecka 12; 00-048 Warszawa, tel. 22/827 93 71. **Redakcja:** A. Dobroński, A. Dzienkiewicz, W. Krawczyński, A. Kuczyński (red. nac.), A. Milewska-Młynik, P. Zworski Sekretarz redakcji: M. B. Kuczyńska. **Wykonawca:** Skład, druk i oprawa – QUAESTIO Przemysław Włodarczyk. **Copyright nazwy:** „Zesłaniec” by A. Kuczyński. **Adres redakcji:** ul. Bystrzycka 61/3; 54-215 Wrocław.